

FRANCESC PARCERISAS: *Una mica d'història sobre la FTI.*

Gràcies per convidar-me a fer un petit recordatori de la història de la creació de la FTI en nom dels degans que han passat per la FTI: Natalia Novolsilsov, Sean Golden, Joan Fontcuberta, Laura Berenguer, Laura Santamaria, el degà actual, Albert Branchadell i jo mateix. Totes les dades que us donaré les dec bàsicament a la bona memòria d'en Sean Golden, que va estar amb la Natalia Novolsilzov al capdavant de la transformació de l'antiga Escola Universitària de Traductors i Intèrprets (EUTI) en Facultat, i que avui no pot ser aquí. (La història de la creació de l'EUTI, segurament és encara més difícil de reconstruir i vull aprofitar per demanar que els estudiants s'hi engresquin la converteixi en motiu d'algun treball de fi de grau.)

En el seu moment, la creació de la Facultat va requerir com a pas previ la creació de la Llicenciatura en traducció i interpretació, perquè era l'única manera de convertir l'antiga diplomatura i l'antiga EUTI en llicenciatura i en facultat. Paral·lelament, calia també crear l'àrea de coneixement de traducció i interpretació, perquè era l'únic pas administratiu dins el sistema universitari que permetia la creació d'un Departament. Totes aquestes feines les va començar la Natàlia Novosilzov, com a directora de l'EUTI, i les va continuar Sean Golden, director de l'EUTI a partir de l'any 1988. Vull recordar que aquest impuls per crear la llicenciatura i la Facultat corresponia a una dinàmica general dins els estudis universitaris: a Espanya els estudis de filologia mai no es van voler convertir en estudis de llengües aplicades, com succeïa a tants altres països, i això va produir un buit especialment adobat per al creixement de les EUTIs i de la seva posterior transformació en Facultats. En el cas de la UAB, a més, l'EUTI va créixer amb la incorporació de un ventall important de llengües estrangeres, l'impuls a la interpretació i amb la incorporació (que va ser una reclamació dels estudiants) de la traducció del francès, l'anglès i l'alemany al català. En Feliu Formosa, en Joaquim

Sala i jo mateix vam arribar el 1986 o 87 per cobrir aquestes assignatures que, als inicis, encara eren de grups molt petits.

Les transformacions de l'EUTI es van gestionar gràcies als diferents equips de Direcció, amb l'ajut del PAS i de gran part del professorat. Sean Golden m'ha recordat que pels seus equips van passar: Joaquim Sala Sanahuja, Carles Castellanos, Laura Berenguer, Michael Faber, Dolors Cinca, Olivia Fox, Françoise Lenoir, Willy Neunzig, Odile Ripoll, Pere Roqué, Laura Santamaria, Mariano Solivellas, Teresa Cabré, jo, i potser algú més que oblidem (i, si és així, me'n disculpo públicament).

També va ajudar moltíssim el PAS d'aquella època. A la Secretaria: Matilde Roure, Paco Quesada, Júlia Mateos, Choni Gómez, Tachi Estremera, David Hernández, Pilar Porqueras, Pep Casanovas i Loli Gutiérrez. A la Consergeria: Miquel Ortega i Teresa García. A la Biblioteca: Lleontina Díaz i Anna López. I al SERIM: Maribel Rodríguez, Andreu Creus, Xavi Cercas, Fernando García, Loli Marín... De tots aquests companys, segur que avui tots tenim un record molt especial per a aquells que malauradament ens han deixat.

En la transformació de la diplomatura en llicenciatura i en la creació de l'àrea de coneixement de "Lingüística aplicada a la traducció", que és com es va anomenar al començament la primera versió de l'àrea de "Traducció i Interpretació", hi van participar activament les EUTIs de Granada i de Las Palmas, amb les quals manteníem una relació molt estreta de col·laboració. En realitat, en un primer moment, el Ministeri va voler crear una llicenciatura només de segon cicle, i va caldre fer una intensa campanya per frenar aquest projecte. Entre desembre del 1988 i gener de 1989, Joaquim Sala va substituir Sean Golden (que estava de baixa) per impedir que es creés una llicenciatura només de segon cicle, i després es va aconseguir que la llicenciatura fos, efectivament, de primer i de segon cicle.

Hi ha dos fets rellevants per a aquest 25è aniversari que van ser resultat de la decidida intervenció política de Sean Golden davant la UAB: la creació de la Facultat i la construcció de l'edifici de la Facultat. Un cop creada la llicenciatura homologada, es va demanar la creació de la Facultat. I, un cop aprovada l'àrea de coneixement, es va demanar la creació d'un Departament propi. El Director de l'EUTI era qui tenia la competència de la gestió del professorat de l'escola i, per aquesta raó, es van començar les gestions per a la creació del Departament. Sean Golden va gestionar la posada en marxa de la Facultat i jo la del Departament. Cal dir que el llavors Rector, Josep Maria Vallès, no era massa favorable a la creació d'una nova Facultat, i s'estimava més que la llicenciatura nova fos adscrita a la Facultat de Lletres. Això va produir certa tensió entre el llavors Vice-Rector d'Afers Acadèmics, Josep Font, i la direcció de l'EUTI, però, per sort, alguns membres del mateix equip de Rectorat van acabar donant suport a la creació de la Facultat. Com a conseqüència, es va pactar amb el degà de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia una proposta alternativa, que era adscriure la nova llicenciatura a Polítiques en lloc de a Lletres. Però quan la Facultat de Lletres va saber que existia aquesta possibilitat alternativa, es va estimar més que l'EUTI es convertís en Facultat que no pas en un reforç de la facultat de Polítiques. I així va ser com es va poder convèncer al Rector Vallès de la conveniència de crear la Facultat.

Amb la creació del Departament va passar una cosa semblant. Hi va haver oposició per part de Lletres, i aquesta oposició va incidir en l'aprovació de les sol·licituds de canvis d'àrea de coneixement del professorat de llengües de l'EUTI. Alguns professors, com jo mateix, vam fer oposicions i vam ser adscrits --o almenys aquest va ser el meu cas-- al Departament de Filologia Anglesa. El fet de l'adscripció dels professors de la nova Facultat va tornar a produir una confrontació, en aquest cas a la comissió corresponent d'universitats, entre el rector Josep M. Vallès, que

ens va defensar, i el rector de Salamanca, Julio César Santoyo, que s'oposava a la inclusió de professorat de llengua de la nostra Facultat a la nova àrea de coneixement de Traducció. Per sort, el rector Vallès va imposar el seu criteri i es van adscriure prou professors a la nova àrea, que era la condició per poder crear un Departament propi.

Sean Golden va el President de la Comissió Gestora de la Facultat, que es va inaugurar oficialment a començaments del curs acadèmic 1992-1993 amb la participació del poeta irlandès Seamus Heaney, que pocs anys més tard, el 1995, seria guardonat amb el premi Nobel de Literatura.

La construcció de la Facultat també va requerir una intensa campanya i una sèrie de pressions polítiques dins de la UAB. Calia competir pel finançament amb altres centres i, al final, el finançament de l'edifici va arribar provinent dels Fons FEDER de la UE. El Degà va haver de redactar un informe científic que justificués la inversió d'aquests Fons FEDER en instal·lacions científiques, tot convertint les aules digitalitzades en laboratoris científics, etc. Encara que es van aconseguir els fons per construir un edifici de tres plantes amb una Sala d'Actes amb cabines d'interpretació, un canvi de l'equip del Rectorat va posar en perill la mateixa construcció de l'edifici i es van haver de fer moltes gestions per convèncer un nou Rectorat no gaire interessat a mantenir la construcció de l'edifici. Al final el pressupost es va veure retallat significativament, i es va haver de suprimir del projecte la tercera planta, una mena d'espai de professorat i un menjador o bar que hi havia projectat més o menys on ara hi ha el despatx del Consell d'estudiants. L'edifici va quedar reduït a les dues plantes actuals i va desaparèixer la Sala d'Actes (que, en un primer moment, s'havia proposat que fos una Sala d'Actes amb cabines, comuna per a la FTI i Ciències de l'Educació). Tothom va estar molt implicat en el disseny del projecte i recordo que Sean Golden va organitzar trobades entre els arquitectes i els diferents col·lectius de professors i de PAS que havien de fer ús dels espais del nou edifici. En algun moment durant la

construcció, la constructora va fer "xantatge" a la UAB amb parades de les obres i amb demandes per reduir la qualitat dels materials per tal d'estalviar diners, i va costar molts esforços aconseguir salvaguardar els elements més essencials. La veritat és que, al final, es fa fer un edifici funcional i singular, molt bonic estèticament, i amb materials força senzills, no sé perquè no hi ha cap placa que recordi els noms dels arquitectes que el van dissenyar (Jordi Bosch, Joan Tarrús i Santiago Vives), ni el nom del treballador que va morir en un accident laboral durant la seva construcció (Félix Moreno Ferrer). A més, quan es va posar la primera pedra, en algun lloc vam enterrar una mena de testimoni, que no recordo què devia contenir --hi ha una foto que ho recorda--. El nou edifici de la Facultat va entrar en funcionament el setembre del 1999, però no es va inaugurar oficialment fins a la primavera de 2000.

Caldria afegir que el títol propi de Graduat Superior en Estudis Internacionals i Interculturals que s'oferia al començament va esdevenir el títol homologat de la llicenciatura en Estudis d'Àsia Oriental, actualment adscrita a la Facultat. També aquest títol, que ara tant ens enorgulleix, va estar a punt de ser adscrit a la Facultat de Ciències Polítiques perquè el Rector temia que la seva adscripció a la FTI pogués desvirtuar la naturalesa interdisciplinària de la nova titulació.

Una altra peça clau de la Facultat va ser la creació del programa de doctorat, perquè això va possibilitar que els professors de l'EUTI que érem Titulars d'Escola Universitària (TEUs) ens poguéssim doctorar en un programa de la nostra pròpia disciplina. La creació del doctorat va ser resultat d'un pacte amb el Departament de Filologia Catalana, que desitjava incloure aquesta especialització dintre del seu doctorat. Aquesta és la raó per la qual se'n va haver de dir "Teoria de la Traducció", ja que, acadèmicament, "traducció i interpretació" encara era considerada per molts com un "ofici" més que no pas com un àmbit de recerca. Només en crear-se el Departament de Traducció es va poder independitzar el

programa de Doctorat en Traducció i aleshores es va adscriure al nou Departament. Aquell programa, uns anys més tard, va canviar el nom pel nom actual.

Voldria acabar aquest resum històric amb una reflexió "política" sobre la UAB, que, al meu parer, juga un paper massa "tebi", gairebé com de rentar-se les mans, davant els canvis del país. Aquesta actitud va totalment en contra del que jo recordo com a esperit original de la UAB durant els primers anys de la seva fundació, quan la UAB era capdavantera en les reivindicacions socials, polítiques i acadèmiques del país. Vull recordar que alguns professors d'aquesta Facultat van ser detinguts, torturats i empresonats: el 1988 en Carles Castellanos i, en l'operació Garzón del 1992, en Ramon Piqué. L'any 1988, amb Natàlia Novolsilsov de directora de l'EUTI, es va penjar un gran retrat del Carles a la façana de la Facultat de Medicina i es va organitzar una cadena humana pel Campus. Sean Golden i el rector Ramon Pasqual van anar a testificar a l'Audiència Nacional a Madrid en defensa de Carles Castellanos i el febrer de 1989 se li va fer una rebuda a la Sala d'Actes de la F. de Lletres.

En el cas de la detenció de Ramon Piqué, el degà també va testimoniar en aquell cas de tortures que va arribar al Tribunal Europeu (que va dictaminar que l'Estat espanyol no havia actuat correctament en el seu cas però que el delicte ja havia prescrit). No vull deixar de recordar, per a que ningú no s'enganyi, que tant l'any 1988 com el 1992 els governs de l'Estat espanyol eren, vergonyosament, del PSOE.

Francesc Parcerisas, novembre 2017